

[Udenrigsministeren]

stallationer, som er livsnødvendige for civilbefolkningen, f.eks.: afgrøder, fødevarer, drikkevands- eller overrislingsanlæg, samt at angribe dæmninger, diger og atomkraftværker, hvis der hermed kan forårsages alvorlige tab blandt civile. Der er endvidere indført forbud mod at forårsage omfattende og langvarige skader på det naturlige miljø.

Som en nyskabelse er der gennemført en særlig folkeretlig beskyttelse af civilforsvaret, der tilstræber at sikre, at sådanne organisationer ikke hindres i at udøve deres opgaver til fordel for civilbefolkningen. Samtidig er der indført et særligt kendemærke for civilforsvaret (blå trekant på orange baggrund).

En anden nydannelse udgør den vedtagne selvstændige protokol (II) om interne væbnede konflikter (borgerkrige). Protokollen er mindre vidtgående end protokol I, fordi de fleste stater opfatter borgerkrige som et indre anliggende, der ikke skal reguleres gennem internationale konventioner. Det er netop en af de alvorligste hindringer for sikringen af de grundlæggende menneskerettigheder, at mange lande vil dække sig ind under henvisning til, at interne anliggender er et »reserveret domæne«, som ikke kommer de øvrige medlemmer af det internationale samfund ved. Man har derfor i protokol II måttet af finde sig med betydelige begrænsninger i retning af, at disse regler kun skulle omfatte egentlige borgerkrige eller borgerkrigs lignende situationer og ikke få indflydelse på staternes selvbestemmelse eller de enkelte regeringers ret til at opretholde ro og orden indtil med alle lovlige midler.

Men ét er at enes om regler, et andet er at sikre dem overholdt. Sammen med bl.a. Norge og Sverige tog Danmark initiativet til fremsættelse af et forslag om, at der oprettes en permanent international undersøgelseskommission på 15 medlemmer med den opgave at undersøge påståede brud på Genèvekonventionerne. Det var et væsentligt element i forslaget, at der skulle finde undersøgelse sted, såfremt det blot begæredes af den ene part i en konflikt, og at man altså ikke behøvede alle de stridende parters samtykke. Desværre kunne der ikke samles flertal for et så vidtgående forslag, og i den endelige udformning (art. 90) blev det gjort valgfrit, om staterne vil underkaste sig undersøgelseskommissionens kompetence.

Jeg vil gerne understrege, at mange af de vedtagne bestemmelser er affattet – og bevidst sådan – under benyttelse af retlige standarder (»nødvendige forholdsregler«, »vilkårlige angreb«, »tilfældige tab«, »påregnelig militær fordel«, »overflødig skade« m.m.), som gør det vanskeligt at give entydige svar på, hvilke præcise situationer der dækkes af sådanne udtryk.

En klar begrænsning i de to tillægsprotokollers anvendelsesområde består deri, at protokollerne ikke omhandler A-, B- og C-våben. Den trussel, som anvendelse af sådanne våben indebærer mod menneskelig overlevelse og mod det menneskelige miljø, ses alene at kunne afvendes gennem vedvarende og konsekvent gennemført afspændingspolitik og nedrustning.

Idet jeg i øvrigt henviser til de bemærkninger, der ledsager beslutningsforslaget, skal jeg hermed tillade mig at anbefale forslaget til det høje tings velvillige behandling.

Gammelgaard (KF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om fritidsundervisning m.v.

(Lovforslag nr. L 116).

Jeg skal i øvrigt henvise til lovforslagets bemærkninger.

Maisted (FP):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om folkeafstemning om kernekraft i Danmark.

(Lovforslag nr. L 118).

Jeg skal i øvrigt henvise til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene:

Formanden:

Det som nr. 17 opførte spørgsmål (spørgsmål nr. 214), der er stillet af Finn Jørgensen (KF) til indenrigsministeren, udgår til skriftlig besvarelse.